

tinget i dets nuværende Sammensætning, anser jeg ikke den Tale, der lyder fra Højre om Forholdstalsvalg her ved Folketingsvalgene, for ærlig Tale, men jeg regner den for et Forsøg paa at spænde Ben for det, der nu kan naas, nemlig en tyldigere Repræsentation for Købstæderne i Folketinget, og en langt mere ligelig og retfærdig Ordning end den, vi i Øjeblikket have. Jeg kan ikke opfatte det paa anden Maade, og Højres Tankegang, Højres Stilling til Landstinget og Højres hele Fortid vidner om, at jeg har Ret.

Vi ere ikke i og for sig Modstandere af Forholdstalsvalgmaaden, det have vi vist ved at give den kommunale Valglov vore Stemmer; den Valglov, som de Herre have modsat sig og stemt nej til, den have vi stemt for Gang paa Gang, og det er ikke vor Skyld, at den ikke er gennemført, det er Højres og Landstingets Skyld. Men at indføre Forholdstalsvalg særlig til Folketinget er for det første nu en Umulighed, fordi Regeringen modsætter sig det. Der kan ikke i Øjeblikket samles Flertal derfor. Det betyder altsaa, at Sagen udskydes til en fjern, i alt Fald langt borte liggende, Fremtid. Men dernæst vil det at sikre visse Mindretal en særlig Repræsentation her i Folketinget samtidig med, at de samme Mindretal eller socialt og politisk beslægtede Mindretal have en uforholdsmæssig stor Repræsentation i det andet Ting, være saa langt fra Retfærdighed som vel muligt.

Man har i vort Naboland i de sidste Aar gjort et lignende Forsøg paa det, som alle Demokrater, alle Arbejdere og alle frisindede Mænd derovre kalde at forfuske den almindelige Valgret ved at forbinde den med Forholdstalsvalg. Det svenske Folk har ved de Valg, som nylig ere afholdte, vist sig saa klart forstaaende og modent, at det har stemt dette Forfatningsforsøg ned med stort Flertal. At indføre Forholdstalsvalg samtidig med den almindelige Valgret til andet Kammer vilde være at stive første Kammers Magt i Sverige betydeligt af. Jeg er sikker paa, at den danske Befolkning, hvis politiske Udvikling er begyndt tidligere end den svenskes, ikke vil vise sig mindre moden og forstaaende i denne Sag. Ville de Herre fra Højre have Forholdstalsvalg — nuvel, vi ere rede dertil: Forholdstalsvalg over hele Linien, er Forholdstalsvalg sammen med lige og almindelig Valgret, saa at Repræsentationen virkelig bliver et Spejlbillede af de Interesser og de Stemninger, der findes ude i Befolkningen.

Konseilspræsidenten (J. C. Christensen): Jeg har ikke, hvad selve Sagen angaar, mere at føje til, hvad jeg før sagde, men da det ærede Medlem, der nu talte, gjorde mig den Ære at sammenligne mine Meninger med den afgaaede Finansminister Hages Meninger, vil jeg dog straks tage Rigsdagstidenden frem og paavise, at Grosserer Hage havde paa dette Punkt ganske de samme Meninger som jeg. Jeg holder nemlig paa, at vi skulle have Folketingsvalgkredsene gjorde nogenlunde lige store, og det sagde jeg ogsaa i min Tale for et Øjeblik siden. Det samme holdt Grosserer Hage paa. Jeg mener, at der maa tages geografiske og andre Hensyn, det samme mente han. Jeg skal oplæse, hvad han i den Henseende sagde: „Paa den anden Side er det klart, at Grundloven fornuftigvis ikke kan sige mere end „omtrent“ 1 Repræsentant for hver 16,000 Indbyggere; thi det er jo ganske umuligt at gennemføre en matematisk Retfærdighed ved Kredsens Inddeling. Der bliver naturligvis i Enkelthederne forskellige Hensyn at tage — Hensyn, som kunne være mere eller mindre berettigede og mere eller mindre uundgaaelige“, og saa nævner han de geografiske Hensyn, og han gaar videre og nævner ogsaa Hensynet til Vælgertallet, som der har været Tale om. Det, han indvendte mod Bojsen den Gang, var ikke alene rettet mod den Opfattelse, Bojsen havde af selve § 32, men ogsaa mod den Opfattelse, Bojsen tillige havde, nemlig, at Kredsene ikke behøvede at være nogenlunde lige store. Til det sagde Grosserer Hage, at det var ganske vist en meget munter Opfattelse, thi det vilde kunne medføre, at man kunde dele Møen i 101 Kredse og lade det øvrige Land være 1 Kreds, og saa kunde man sige: Nu have vi 102 Kredse! Naa, det var ganske vist at sætte Tingen paa Spidsen. Det var den Opfattelse af Bojsen, at Kredsene ikke behøvede at være lige store, som Grosserer Hage navnlig drog til Felts imod.

Jeg har den samme Opfattelse som Grosserer Hage, at Kredsene skulle være nogenlunde lige store, og jeg mener, at det er den Tradition, vi have haft lige siden 1849, man navnlig skal holde sig til, for Grundlovens Ord i § 32 kan man ingen Vegne komme med, saa meget mindre som Ordføreren i 1849 udtrykkelig sagde, at Ordene i Paragraffen bleve formede, som de bleve, for at opnaa tilstrækkelig Frihed. Altsaa, det var ikke en rent formel Forandring fra den tidligere Paragraf, men en Forandring for virkelig at opnaa til-